

Република Србија
Тужилаштво за ратне злочине

ОКРУЖНОМ СУДУ У БЕОГРАДУ
ВЕЋУ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

26. јул 2007.

На основу члана 46.ст.2.тач.3., члана 265. став 1. и члана 266. Законика о кривичном поступку (ЗКП), у вези чл. 14а Закона о изменама и допунама Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине, подижем

О П Т У Ж Н И Ц У

Против:

ВЛАДИМИРА КОВАЧЕВИЋА, зв.»Рамбо», рођен 15.01.1961. године у Никшићу, Црна Гора, држављанин Србије, пензионисани официр, ожењен, отац четворо деце, настањен у Београду, налази се на лечењу на Војно - медицинској академији (ВМА) у Београду, неосуђиван,

Ш Т О Ј Е:

Дана 06.12.1991. године, у времену од 06.00 до 16.30 часова на подручју Дубровника, у Републици Хрватској, у саставу бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), као припадник Југословенске Народне Армије (ЈНА), командант 3. батаљона 472. моторизоване (требињске) бригаде ЈНА, у чину капетана II класе, директно потчињен команди 9. Војно-поморског сектора (ВПС) под командом адмирала Миодрага Јокића у оквиру 2. оперативне групе ЈНА под командом генерала Павла Стругара против којих је вођен поступак пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ) у Хагу, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је у том региону постојао, а није имао карактер међународног сукоба, између ЈНА у чијем су саставу биле јединице Територијалне одбране (ТО) из Републике Црне Горе и Републике Босне и Херцеговине, припадници Министарства унутрашњих послова (МУП) СФРЈ и МУП Републике Црне Горе, као и добровољачки састави с једне стране и хрватских оружаних формација у

чијем су саставу биле јединице Збора народне гарде (ЗНГ), МУП Хрватске и добровољци с друге стране, противно чл.3. ст.1. тач.1. и ст.2. тач.а) и чл.27. ст.1. ИВ Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године («Службени лист ФНРЈ» бр.24/50), чл.4. ст.1. и ст.2. тач.а), чл.13. и чл.16. Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол ИИ) од 12.08.1949. године («Службени лист СФРЈ, Међународни уговори бр.16/78) и чл.1. ст.1. тач.а), чл.4. ст.1., чл.6. и чл.19. Хашке конвенције о заштити културних добара у случају оружаног сукоба од 14.05.1954. године («Службени лист СФРЈ – Међународни уговори бр.4/56), наредио припадницима јединица под његовом командом да са узвишења, северно и источно од Дубровника, са Жарковице и других локација, изврше напад на насеље - дубровачки Стари град, гранатирањем из артиљеријског оруђа и минобацача без избора циља, којим се погађа цивилно становништво које не учествује непосредно у непријатељствима и као такво мора бити хумано третирано и заштићено од сваког насиља или застрашивања и опасности које проистичу из војних операција за време док не узимају директно учешће у непријатељствима, и објекти посебно заштићени међународним правом – историјски споменици и споменици архитектуре који представљају културно наслеђе и који су као целина под заштитом УНЕСКО-а од 1979. године (цео дубровачки Стари град) као део светске културне баштине, при чему је низ зграда у Старом граду и кула на градским зидинама био прописно обележен симболима распознавања, у односу на које као културна добра, постоји обавеза поштовања и уздржавања од сваког непријатељског акта, које наређење су припадници јединица под његовом командом и извршили испаливши више стотина пројектила на дубровачки Стари град, а у чему је и сам окривљени учествовао испаливши више пројектила, којом приликом су од последица противправног гранатирања, унутар Старог града, два цивила – Паво Урбан и Тончи Скочко, изгубили живот, а три цивила Мато Ваљало, Иво Влашица и Никола Јовић рањена, док је потпуно разорено и изгорело шест зграда и то: Палача-Од Сигурате 1 (фестивалска палата), Палача – Од Сигурате 2, Палача Мартинушић – Св.Јосипа 1, Палача – Од Пуча 11, Палача – Од Пуча 16, и Палача Соркочевић – Миха Працата 6, а 46 зграда и објеката је оштећено,

- чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл.142. ст.2. у вези ст.1. Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ), у вези чл.22. КЗ СРЈ.

П Р Е Д Л А Ж Е М

Да се пред Већем суда за ратне злочине закаже и одржи главни јавни претрес на који позвати:

I - Тужиоца за ратне злочине

II - Окривљеног Владимира Ковачевића, са ВМА у Београду

III - Законске заступнике

IV - Сведоке ошт:

V - Заштићене сведоке «А» и «Б».

VI - Сведоке:

VII - вештаке:

Да се прочитају: записник о спољашњем прегледу мртвих тела Окружног суда у Дубровнику од 07.12.1991. године, извод из матичне књиге умрлих за Паво Урбана и Тончи Скочка, лекарски извештај и медицинска документација о повредама за поменута оштећена лица,.

Да се изврши увид у медицинску документацију везано за душевно стање окр. и историју његове болести, сачињену од стране вештака психијатара и неуропсихијатара МКСЈ и ВМА Београд.

Да се од МКСЈ, у предмету окр. Павле Стругар и др. прибави: Прелиминарни извештај УНЕСКО о ратном разарању дубровачког Старог града за месец децембар 1991. године, дневник догађаја Посматрачке мисије европске заједнице (ПМЕЗ) за исти период, извештај Завода за заштиту споменика културе Дубровника о прегледу оштећених зграда из децембра месеца 1991. године, доказни предмети и то: бр. П-27 на 13:20 аудио записа, бр.П-52, бр.П-60, бр.П-61 сепаратор 30, бр.П-66 на 31,20 минута аудио записа, бр.П-78 на 13:11 аудио записа, бр.П-86.2, бр.П-174, бр.П-211 докуменат Ц, бр.П-212 и бр.Д-96 стр.67.

Да се изврши увид у пресуду МКСЈ против окр. Павла Стругара и др.

Да се окривљеном одреди притвор сходно чл. 142. ст.2. тач.5. ЗКП.

О б р а з л о ж е њ е

Постојање кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142. ст.1. КЗ СРЈ, у време, на месту и на начин како је описано у диспозитиву оптужнице и кривичне одговорности окривљеног, произилази из резултата спроведеног поступка пред МКСЈ у Хагу, који је вођен против окривљеног Владимира Ковачевића и његових претпостављених, генерала Павла Стругара и адмирала Миодрага Јокића.

У односу на окривљеног Владимира Ковачевића поступак је раздвојен и предмет је препуштен правосудним органима Републике Србије, сходно правилу 11 бис, Правилника о поступку и доказима МКСЈ.

Током поступка пред МКСЈ утврђено је да је у јесен 1991. године на подручју Дубровника постојао оружани сукоб између ЈНА у чијем су саставу биле јединице ТО из Република Црне Горе и Босне и Херцеговине, припадници Савезног МУП-а и МУП-а Републике Црне Горе и добровољачких састава с једне стране, и хрватских оружаних формација у које су улазиле јединице ЗНГ, МУП-а Хрватске и добровољци с друге стране.

Овај сукоб није имао карактер међународног сукоба, јер је Хрватска, као независна држава, међународно призната од Европске заједнице дана 15.01.1992.године, а у априлу месецу 1992. године је постала чланица Уједињених нација (УН).

Оружаном сукобу претходио је, у априлу месецу, «крњи» референдум у Хрватској (без учешћа грађана српске националности), на коме је одлучено да се ова република издвоји из састава СФРЈ. Следила је одлука хрватског руководства да се прогласи независност, а да се ЈНА третира као окупаторска војска. Све ово је било праћено убрзаним наоружавањем, што је за последицу имало повремене оружане сукобе са ЈНА.

Савезна Влада је оспорила поменути референдум и хрватску одлуку о независности, тако да је оружани сукоб био неизбежан. У лето 1991.године Савет безбедности Уједињених нација донео је Одлуку о увођењу ембарга на испоруку оружја на целој територији СФРЈ, која није поштована.

На подручју дубровачке регије, код Превлаке и у Конавлима, јединице ЗНГ су у августу и септембру месецу 1991.године, напале конвоје ЈНА који су ишли из Боке Которске ка Требињу.

Након тога је дана 30.09.1991. године, у складу са директивом Генералштаба СФРЈ, тадашњи командант 2.ОГ генерал-потпуковник Јеврем Цокић издао потчињеним јединицама наређење да се изврши копнена, поморска и ваздушна блокада Дубровника. Циљ је био да се разоружају хрватске паравојне формације у Дубровнику и да припадници хрватских оружаних снага који нису становници града као и страни плаћеници напусте град.

До 25.10.1991.године ЈНА је запосела већину стратешких положаја око Дубровника. Почели су преговори са хрватском страном о демилитаризацији града, што је било праћено бројним примирјима и прекидима ватре, који нису поштовани.

Дана 05.12.1991.године у Купарима, одржан је састанак 9 ВПС на коме је донета одлука да јединице 472. мотобригаде, следећег јутра нападну тврђаву на Срђу. То је био једини стратешки положај изнад Дубровника који су држале хрватске оружане формације. Операција је требало да се оконча до 12,00 часова, за када је већ раније, договорен прекид ватре. Циљ напада је био да се оствари потпуна контрола над градом.

Напад је почео у 05,00 часова, из два правца, са око 40 војника – пешадинача подељених у две групе, под командом поручника Лемала и поручника Пешића. Претходила му је артиљеријска припрема која је трајала док се пешадинци нису приближили тврђави. По откривању нападача, на њих је дејствовала хрватска артиљерија са положаја у Дубровнику (изван Старог града), а отворана је и снајперска ватра из пешадијског наоружања, а ЈНА је узвратила артиљеријском ватром.

Окривљени је као командант 472. мотобригаде захтевао да дејствују хаубице од 130мм из Тилипа на циљеве хрватске артиљерије, али му то није одобрено. Због жестоког хрватског отпора било је губитака у људству на страни ЈНА. Окривљени је тада, око 06,00 часова, одлучио да артиљеријску ватру и ватру из минобацача усмери и на дубровачки Стари град, рачунајући да ће на тај начин обесхрабрити браниоце Срђа и да ће они брже капитулирати. У том правцу је и издао наређење јединицама под својом командом. На Стари град испалењено је више стотина граната и пројектила, а и сам окривљени је испалио десетак ракета «маљутки».

Када је током напада на Срђ рањен поручник Пешић, приликом борби прса у прса унутар подземних ходника тврђаве, а више војника ЈНА погинуло, окривљени је, око 14,00 часова, издао наређење о повлачењу, а гранатирање Старог града је настављено до 16,30 часова.

Као последица гранатирања Старог града два лица, Паво Урбан и Тончи Скочко су изгубила живот, док су Мато Ваљало, Иво Влашица и Никола Јовић рањени, уништено је 6, а оштећено је 46 зграда и објеката.

Окривљени током поступка у Хагу није био у могућности да изнесе своју одбрану и изјасни се о кривици, због нарушеног здравственог стања. Исти је оболео од душевног обољења, при чему је постављена дијагноза да се ради о параноидној психози, што га чини неспособним да учествује у поступку. Због тога је хоспитализован и налази се на ВМА на лечењу у затвореним условима, јер је опасан превасходно за себе, а и по околину. Његово здравствено стање се прати од стране психијатара уз неизвесну процену о даљем току болести.

Напред наведено чињенично стање утврђено је из исказа заштићених сведока

«А» и «Б», предложених сведока, оштећених као сведока као и законских заступника иза поменутих покојних лица.

Из писмене документације која је приложена списима – записника о увиђају, обдукционих записника, извода из матичне књиге умрлих, извештаја о штети нанетој установама намењеним религији, добротворним сврхама и образовању, уметности и науци, историјским споменицима и уметничким и научним делима дубровачког Старог града за децембар 1991. године и исказа вештака такође је потврђено оно што се наводи у диспозитиву оптужнице.

Што се тиче улоге окривљеног у извршењу кривичног дела, треба истаћи исказ сведока, капетана ЈНА, који наводи да је критичног дана у преподневним часовима стигао на Жарковицу на положај на коме је био окривљени и да му је пренео наређење адмирала Јокића да се не делује на Стари град. Окривљени је тада, покретом главе (климањем), показао да је разумео шта му је пренето, али је гранатирање Старог града настављено.

Заштићени сведок «Б» који је саслушаван у Хагу, навео је, да је као војник ЈНА преносио ракете «маљутке» од камиона до складишта на Жарковици и до ватрених положаја. Уочио је да је артиљеријски напад са Жарковице у почетку био усмерен на Срђ, а када је пешадија кренула и када је узвраћена артиљеријска ватра са хрватских положаја, напад је преусмерен ка Дубровнику, при чему се деловало и на Стари град и на нови град. Са осматрачнице је видео да гранате падају по Старом граду. Било је неселективног отварања ватре по циљевима у Дубровнику, укључујући и Стари град. Окривљени је био љут, викао је, а и сам је испалио десетак ракета «маљутки» на Стари град. Око 10-11,00 часова, окривљени је приликом издавања наређења рекао: «Треба изравнати све са земљом». Пре тога је изјавио да ће Дубровник ако се не преда до одређеног времена, бити нападнут.

Из исказа сведока, произилази да је током пресретнутог разговора једног војника и капетана ЈНА, дана 06.12.1991. године, регистровано да је тај капетан рекао да је унутар Старог града, све мета.

Из исказа заштићеног сведока «Б», сведока, представника УНЕСКО-а, и др. произилази да је дубровачки Стари град, који се иначе јасно разликује од новог града по архитектури, зидинама и кулама које га окружују, а и физички је раздвојен од новог града, био прописно и видно обележен са више застава УНЕСКО-а које су означавале да се ради о заштићеним објектима као делу светске културне баштине, и као такви не могу бити предмет напада.

Како је напред наведено, као последица противправног гранатирања Старог града наступила је смрт два лица, рањавање три лица, док је 6 објеката у Старом

граду потпуно уништено, а 46 оштећено.

Поступајући на наведени начин, наредивши да се гранатира дубровачки Стари град и учествујући непосредно у гранатирању истог, окривљени је прекршио одредбе Међународног ратног права. Као официр ЈНА високог ранга, у чину капетана И класе, био је упознат са одредбама Женевске конвенције о заштити цивилних лица за време рата као и објеката заштићених међународним правом. И поред тога, окривљени је поступао на наведени начин, чиме је прекршио цитиране одредбе Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата и Допунског протокола уз ову конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, као и Хашке конвенције о заштити културних добара у случају оружаних сукоба.

Конкретно, ради се о одредбама које забрањују деловање по насељима, без избора циља којим се погађа цивилно становништво које не учествује непосредно у непријатељствима и као такво мора бити хумано третирано и заштићено од сваког насиља или застрашивања и опасности које проистичу из војних операција за време док не узима директно учешће у непријатељствима. Дакле, таква цивилна лица имају својство заштићених лица у смислу поменутих конвенција и протокола.

Што се тиче дубровачког Старог града исти је као целина од 1979.године под заштитом УНЕСКО-а као део светске културне баштине, и као такав спада у објекте заштићене међународним правом у односу на које постоји обавеза поштовања и уздржавања од сваког непријатељског акта у смислу поменутих конвенција и протокола.

Имајући у виду да су радње описане поменутих конвенцијама и протоколом, инкриминисане и домаћим законодавством након ратификације, окривљени је на представљени начин извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл.142. ст.2. у вези ст.1. КЗ СРЈ, које спада у кривично дело против човечности и међународног права.

Урачунљивост окривљеног приликом извршења кривичног дела ни на који начин није била доведена у питање.

Његово здравствено стање се погоршало знатно касније. Прве психичке тегобе окривљени је имао 1995. и 1996. године, а од 1998. године је лечен хоспитално. Тада је утврђено да је оболео од хроничног посттрауматског стреса. Пензионисан је као неспособан за војну службу 1999. године, да би му 2003. године била дијагностицирана параноидна психоза, због чега се и сада налази на лечењу на ВМА у Београду.

Наведено кривично дело окривљени је учинио са директним умишљајем, јер је био свестан свога дела и хтео је његово извршење, јер је имао и сазнања о томе да се конкретно кривично дело врши према лицима и објектима која су заштићена међународним ратним правом. Учествојући у извршењу овог кривичног дела, у остварењу заједничког циља који је био незаконит, заједно са лицима чија су имена наведена у диспозитиву оптужнице против којих је вођен поступак пред МКСЈ, поступао је у смислу чл. 22. КЗ СРЈ и има се сматрати саизвршиоцем конкретног кривичног дела.

Имајући у виду напред изнето, налазим да прикупљени подаци који се односе на кривично дело и окривљеног као извршиоца истог, пружају довољно основа за подизање ове оптужнице.

С обзиром да је за кривично дело за које се окривљени терети, прописана казна затвора преко 10 година, а имајући у виду начин извршења кривичног дела и наступеле последице, налазим да су испуњени основи да се окривљеном одреди притвор у смислу чл. 142. ст.2. тач. 5. ЗКП.

ТУЖИЛАЦ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Владимир Вукчевић